

Instituut van de Bedrijfsrevisoren (IBR)
De heer Patrick VAN IMPE
Voorzitter
Koning Albert II-Laan 19
1210 BRUSSEL

Instituut van de Belastingadviseurs en
de Accountants (ITAA)
De heer Bart VAN COILE
Voorzitter
Koning Albert II-Laan 19
1210 BRUSSEL

Brussel, 22 april 2025

Geachte heren Voorzitters,
Geachte heer VAN IMPE,
Geachte heer VAN COILE,

Betreft: Verzoek tot herformulering/formeel advies met een aantal specifieke verwachtingen inzake het gemeenschappelijk ontwerp van “effectennorm” naar aanleiding van de hoorzitting/ontmoeting op 17 maart 2025

Wij verwijzen naar uw verzoek om goedkeuring/advies, middels uw gezamenlijk schrijven van 23 januari 2025, van het ontwerp van gemeenschappelijke *“Norm inzake de opdracht van de beroepsbeoefenaar in het kader van de beoordeling van het getrouw en voldoende zijn van de financiële en boekhoudkundige gegevens opgenomen in het verslag van het bestuursorgaan (Wetboek van vennootschappen en verenigingen)”* (zogenaamde “effectennorm”).

Zoals voorgeschreven door artikel 31, § 1, derde lid van de wet van 7 december 2016, heeft er omtrent deze ontwerpnorm op 17 maart 2025 een hoorzitting, voor wat het IBR betreft, en een ontmoeting, voor wat het ITAA betreft, met de vertegenwoordigers van de beide instituten plaatsgevonden.

Het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren (College), de Autoriteit voor Financiële diensten en Markten (FSMA) en de Nationale Bank van België (NBB) werden door de Hoge Raad over deze ontwerpnorm geraadpleegd.

Op 20 februari 2025 heeft de Hoge Raad de opmerkingen van het College ontvangen. Deze opmerkingen werden u voorafgaand aan de hoorzitting/ontmoeting per mail van 21 februari 2025 meegedeeld.

Op de vergadering van de Hoge Raad van 14 april 2025 hebben de leden van de Hoge Raad de diverse argumenten en reacties die op de hoorzitting/ontmoeting naar voren zijn gebracht, geëvalueerd.

Naar aanleiding van de bespreking van de ontwerpnorm met de vertegenwoordigers van beide instituten in het kader van de hoorzitting/ontmoeting, is gebleken dat er zich nog een aantal fundamentele aanpassingen aan de ontwerpnorm opdringen en aanvullende toelichting en/of bevestiging nodig is op de volgende punten:

- 1) Het voorzien in een normatief kader voor de beoordeling van toekomstgerichte informatie, aangezien de door de beroepsbeoefenaar te beoordelen gegevens boekhoudkundige en financiële informatie omtrent vermogens- en lidmaatschapsrechten van aandeelhouders betreffen en de financiële informatie uit historische en/of toekomstgerichte financiële informatie kan bestaan – ISAE 3000 (herzien) is in deze bruikbaar, doch niet afdwingbaar;
- 2) In toepassing van de traditionele interpretatieregel *“qui peut le plus, peut le moins”* de verduidelijking aanbrengen dat een bedrijfsrevisor, die niet de commissaris is, de mogelijkheid heeft om op vrijwillige basis ISRE 2410 als normatief kader voor de beoordeling van historische financiële en boekhoudkundige informatie toe te passen;
- 3) Gelet op de door het bestuursorgaan te verstrekken documentatie over elk verwacht gevolg voor de vermogens- en lidmaatschapsrechten – in het bijzonder ingeval van wijziging van de rechten verbonden aan soorten van aandelen, het financieel kwantificeren van de gevolgen van een verrichting op de lidmaatschapsrechten – voorschrijven dat de voor de waardering van deze rechten gehanteerde methode(n) uitvoerig en onderbouwd door de beroepsbeoefenaar wordt(worden) gedocumenteerd;
- 4) Het preciseren dat het bepalen van de tijdshorizon binnen dewelke een voldoende toekomstgerichte financiële informatie wordt verstrekt, tot het *“professional judgement”* van de beroepsbeoefenaar behoort en de beroepsbeoefenaar de gehanteerde tijdshorizon, die sectorspecifiek is, documenteert;
- 5) Gelet op enerzijds de toegenomen maatschappelijke verwachtingen ten aanzien van economische beroepsbeoefenaars en anderzijds de bezorgdheid dat de verstrekte informatie niet alleen getrouw en voldoende, maar ook duidelijk en begrijpelijk is, verduidelijkingen inzake de concepten *“Informed consent”* en *“No fairness opinion”* opnemen in paragraaf A10;
- 6) Het weinig houvast biedend en niet echt relevant criterium van de *“zorgvuldig handelende aandeelhouder”* expliciteren middels het concept *“klaarblijkelijke kennis”* dat voorkomt in de internationale standaarden;
- 7) Ten behoeve van het maatschappelijk verkeer, de uitsluiting voor de beroepsbeoefenaar om in zijn conclusie een voorbehoud te formuleren – terwijl een voorbehoud in het commissarisverslag over de jaarrekening wel is toegestaan – schrappen en zodoende – gelet op een bepaalde notariële praktijk die de neiging heeft om een verslag van de beroepsbeoefenaar waarin een onthouding van conclusie is opgenomen niet te aanvaarden – de beroepsbeoefenaar de mogelijkheid bieden om een genuanceerde conclusie uit te brengen;

- 8) Voor wat de communicatie aan de ondernemingsraad inzake economische en financiële inlichtingen betreft, in een A-paragraaf preciseren dat, voorafgaand aan de uitvoering van de verrichting, de ondernemingsraad in het kader van de occasionele informatie wordt ingelicht (art. 25 en 26 KB van 27 november 1973, zie ook het CRB-advies 2020-2148) en, indien deze informatieverstrekking niet (correct) is verlopen, de commissaris/bedrijfsrevisor hierover rapporteert;
- 9) Na het verzoek tot herformulering op de hoorzitting/ontmoeting van 5 januari 2022 en herhaald in het schrijven van de Hoge Raad van 12 april 2022 aan beide instituten in het kader van de eerste versie van deze ontwerpnorm, het nog steeds ontbreken van een model met minimuminhoud van opdrachtbrief in bijlage bij de ontwerpnorm;
- 10) De voor de beroepspraktijk nodige precisering verschaffen in paragraaf A1 omtrent de juridische (on)mogelijkheid van een bijkomende inbreng in natura/kapitaalverhoging middels een inbreng in natura zonder uitgifte van nieuwe aandelen in de CV/de NV;
- 11) In paragraaf A7 toevoegen wat de beroepsbeoefenaar in de praktijk doet wanneer deze vaststelt dat een andere beroepsbeoefenaar van hetzelfde instituut of een beroepsbeoefenaar behorend tot een ander instituut reeds belast werd met de opdracht.

Naast voormelde aanpassingen dient de ontwerpnorm ook nog te worden bijgestuurd teneinde tegemoet te komen aan de opmerkingen van het College. Desgevallend dient te worden gemotiveerd waarom bepaalde opmerkingen niet werden gevolgd; wij verwijzen hiervoor naar onze mail van 21 februari 2025 waarmee wij u de commentaren van het College omtrent de ontwerpnorm, aansluitend op de raadpleging vanwege de Hoge Raad, hebben overgemaakt.

Gelet op hetgeen voorafgaat, verzoeken wij u dan ook om, in toepassing van artikel 31, § 1, vijfde lid van de wet van 7 december 2016 (verzoek tot herformulering) en van artikel 80, tweede lid van de wet van 17 maart 2019 (formeel advies met een aantal specifieke verwachtingen), ons **uiterlijk tegen 15 juni 2025 middels een gezamenlijke reactie van beide instituten** een aangepaste versie van gemeenschappelijke ontwerpnorm te bezorgen.

Het spreekt uiteraard vanzelf dat wij ons ter beschikking houden, mocht u nog verdere toelichting of verduidelijking nodig achten.

Wij kijken met belangstelling uit naar uw verdere berichten.

Met de meeste hoogachting,

Emmanuel PIETERS
Voorzitter